

LW 405

ДАНЪЧНО ПРАВО

Приета: Прот. № 15 от 24.06.2016г.

Лектор: Доц. д-р Красимир Мутафов

АНОТАЦИЯ

Дисциплината дава знания по един от разделите на специалната част на финансовото право, който е с особена актуалност поради ролята на данъка като основен приходоизточник на държавния бюджет и бюджетите на общините в условията на пазарна икономика. Изучавана върху основата на теорията на отрасъла финансово право и в неразривна връзка с останалите му раздели дисциплината позволява да се добият познания относно общите и специфични характеристики на регулираната материя от нормите на финансовото, респ. данъчното право.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основната цел на дисциплината е студентите да добият знания относно: икономическата обусловеност на данъците, респ. таксите (като данъкоподобни плащания); същността им като правно явление; видовете им; субектите; предпоставките за възникването на задълженията; данъчните актове; изпълнението на задълженията; процесуалните действия, извършвани от органите на данъчната администрация, съгласно разпоредбите на ДОПК. Крайната цел е студентите да бъдат добре теоретично подготвени за решаване на практическите проблеми по данъчното облагане.

ПРЕДПОСТАВКИ

Поради систематическото място на дисциплината в учебния план на специалността, тя научно и логически следва изучаването на дисциплините предшестващи финансовото право и неговата обща част, а след това и на бюджетното право от специалната му част.

статут и структура

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Право	Задължителна	5	50	25	75	45			45	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Произход и същност на данъчното право

Икономическата наука за произхода и същността на данъка, връзката му с държавата като политическа организация и нейното право. Икономически теории за същността на данъка. Съвременното разбиране за същността на данъка в икономическата наука.

Тема 2. Данъчното право в системата на правото

Актуалност на данъчното право – външни и вътрешни държавни причини; икономически и юридически аспекти. Предмет, метод и система на данъчното право. Финансово право и данъчно право. Отграничаване на данъчното от гражданското и административното право.

Тема 3. Източници на данъчното право

Понятие. Данъчни нормативни актове. Етапи на развитие на нормативната уредба.

Данъчноправни норми – обща и специфична характеристика. Видове. Действие по време, място и спрямо лицата. Проблемът за избягване на двойното данъчно облагане.

Тема 4. Данъчни правни отношения

Обща и специална характеристика на данъчното правоотношение. Структура и съдържание. Обект на правоотношението. Предпоставки за възникване на правоотношението. Данъчен фактически състав – понятие и съставни елементи.

Тема 5. Фактически предпоставки за възникване на данъчното задължение.

Данъчен обект – понятие и видове. Данъчен субект – понятие и категории. Данъчна правосубектност – понятие и характерни белези. Данъчно задължени лица и данъчни длъжници – понятие и разграничение. Връзката между обекта и субекта като персонален елемент от фактическите предпоставки за възникване на данъчния дълг – условията, на които трябва да отговаря и форми на проявление. Публични и частни държавни и общински вземания – видове.

Тема 6. Фактически предпоставки за изпълнение на данъчното задължение.

Изпълнение и изпълняемост. Облагаема основа – понятие и образуване. Данъчна ставка – понятие и видове. Модалитети на данъчния дълг – срок и условие, характеристика. Освобождаване от данъчно облагане – проблемът. Видове освобождаване.

Тема 7. Данъкът – основна категория на данъчното право.

Понятие за данък. Видове данъци: доходни и имуществени; преки и косвени; местни и републикански; еднократни и периодични; обложни и безобложни. Пропорционални и прогресивни данъци. Системи на данъчно облагане. Данъчна политика – същност и тенденции.

Тема 8. Таксата – данъкоподобно плащане.

Понятие за такса. Такса и данък – съпоставка и разграничение. Таксата като финансово плащане и като гражданско плащане за насрещна престация – съпоставка и разграничителни белези. Действащата правна уредба на таксите като финансови плащания. Видове такси като финансови (данъкоподобни) плащания. Производство по определяне и събиране на таксите.

Тема 9. Усложнения в субектния състав на данъчните правоотношения.

Активни и пасивни субекти – разграничения с категориите на гражданското право. Представителство на физически и юридически лица. Търговско представителство. Правоприемство в данъчните правоотношения. Отговорност за чужд данъчен дълг. Солидарност – проблемът.

Тема 10. Национална агенция по приходите.

Понятие за данъчна администрация. Структура и организация. Нормативна уредба. Национална

агенция по приходите (НАП) – функции и правомощия. Органи за управление и структура на НАП. Органи по приходите – централни и териториални. Назначаване, изисквания, компетентност. Права, задължения и отговорности на служителите в НАП.

Тема 11. Данъчно-осигурителен процес.

Понятие и правна уредба на данъчния-осигурителен процес в Р. България. Предмет и основни принципи на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК). Разграничения. Страни и участници в процеса. Срокове, съобщения, доказателства и доказателствени средства по ДОПК.

Тема 12. Отделни административни производства по ДОПК

Данъчна регистрация. Административно обслужване – искане за издаване на документ, издаване, отказ, обжалване на отказа по административен и съдебен ред. Декларации – деклариране: подаване и приемане на декларации; удостоверяване на подаването; действия след приемането. Установяване на данъците и задължителните осигурителни вноски.

Тема 13. Данъчно-осигурителен контрол.

Понятие. Способи – ревизии и проверки. Образуване на ревизионното производство. Съдържание, връчване и изменение на заповедта за възлагане на ревизия. Срок и място за провеждане на ревизията. Ревизионен доклад и ревизионен акт. Издаване на ревизионния акт. Предварително обезпечаване на вземанията. Данъчна ревизия при особени случаи.

Тема 14. Особени производства по ДОПК.

Прихващане и възстановяване – подлежащи на прихващане суми; процедура по прихващане и възстановяване на суми; мълчалив отказ; жалби при неоснователно забавяне на процедурата. Изпълнение на данъчни задължения и задължителни осигурителни вноски – инициатива и основание; правомощия на органа във връзка с изменението.

Тема 15. Производство по обжалване на актове по ДОПК.

Общи положения на производството по обжалване на ревизионните и други актове по ДОПК. Обжалване на ревизионните и други актове по административен ред. Производство по обжалване на актовете по съдебен ред.

Тема 16. Събиране на публичните вземания.

Ред за събиране на публичните вземания. Изпълнително основание. Установяване на публичните вземания, начини за погасяване и последователност. Органи на публичното изпълнение – понятие и видове. Актове – постановления и разпореждания. Агенция за държавни вземания – нормативна уредба, устройство и организация на дейността.

Тема 17. Производство по изпълнение на публичните вземания.

Доброволно изпълнение. Правно значение на сроковете за доброволно изпълнение. Пълно и частично изпълнение. Изпълнение на публични задължения от трети лица. Обезпечаване на вземанията – способности, обжалване, обезпечителни мерки – видове.

Тема 18. Производство по осъществяване на принудителното изпълнение.

Изпълнителни основания. Страни в производството. Солидарна отговорност. Предмет на изпълнението. Способи за принудително изпълнение. Действия – образуване на изпълнителното дело, начало на производството, спиране, отлагане, възобновяване и прихващане. Производство по принудително изпълнение при несъстоятелност на длъжника. Прекратяване на производството по принудително изпълнение.

Тема 19. Производство по провеждане на публична продажба

Общи положения. Начин на продажбата. Действие на публичната продажба. Разноски. Съобщение за продажбата – съдържание. Публична продажба на постоянно определени места. Продажба чрез

търг с явно и тайно наддаване. Плащане и постановление за възлагане. Особени случаи на продажба.

Тема 20. Защита срещу принудително изпълнение.

Обжалване действията на органа по принудителното изпълнение. Ред за подаване на жалбата. Компетентен орган да разгледа жалбата. Разглеждане на жалбата. Съдебно обжалване. Допустимост на искова претенция от страна на трето лице, чието право е засегнато от изпълнението.

Тема 21. Данъчни административни нарушения и наказания.

Основни положения. Правна уредба. Данъчни административни нарушения – характеристика. Разграничаване от престъпленията по Наказателния кодекс. Административни наказания – видове. Административнонаказателно отговорни лица за извършени данъчни нарушения. Приложимост на общите административнонаказателни разпоредби по ЗАНН.

Тема 22. Данъчен административно-наказателен процес.

Общи положения. Образуване на административнонаказателното производство – особености. Административнонаказващи органи. Производство по налагане на административните наказания – актове, правна същност, особености. Производство по обжалване на наказателните постановления – особености. Касационно производство. Изпълнение на наказателните постановления и решения на съда.

СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

Тема 1. Произход и същност на данъчното право. Место в системата на правото. Система на данъчното право и източници. Данъчно правни норми.

Тема 2. Данъчни правоотношения. Фактически предпоставки за възникване и изпълнение на данъчното задължение.

Тема 3. Данък и такса – съпоставка и разграничения. Усложнения в субектния състав на данъчните правоотношения.

Тема 4. Данъчна администрация.

Тема 5. Данъчно-осигурителен контрол.

Тема 6. Данъчен процес – съпоставки и разграничения. Съставни производства. Установяване на данъчните субекти – регистрация.

Тема 7. Производство по издаване на данъчните актове.

Тема 8. Производство по оспорване на данъчните актове – по административен и съдебен ред.

Тема 9. Производство по принудителното изпълнение и защита при закононарушения.

Тема 10. Особенности на административното наказване при данъчни нарушения – материалноправни и процесуални проблеми.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент-редовно обучение през семестъра подлежи на текущо оценяване. Текущата оценка се получава от един или два писмено проведени колоквиума – в средата и края на семестъра. Семестриалният изпит е писмен и устен. Успешно положеният писмен изпит под формата на тест или развиване на въпрос върху преподадения материал е условие за допускане до устен.

При оформяне на крайната оценка се вземат предвид оценките от: изпита и

колоквиумите за студентите редовно обучение, а за студентите задочно обучение само от изпита.
Освобождаване от семестриален изпит се допуска с оценка от колоквиумите – отличен.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Стоянов, Ив. Данъчно право. Обща част и данъчен процес. С., 2012 г.
2. Заркова В. и кол. Новите процедури по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и примерни длъжностни характеристики. С., 2006 г.
3. Стоянов, И. Юридически факти в данъчното право, С. 2011
4. Стоянов И., Ст. Гешев, Данъчна система на България, С. 2010
5. Стоянов И., Механизъм на управление на публичните финанси, С. 2011
6. Ценова Л., Актуални правни аспекти на акцизите. Европейски измерения, С. 2010
7. Христозов Хр., Данъчните нарушения, С. 2010
8. Мутафов К., Специални режими на облагане по реда на ЗДДС
9. Минкова Г. Данъчни задължения, С.2012.
10. Стоянов, И. Данъчно право и данъчен процес, С. 2015
11. Мутафов, К. Актове за установяване на данъчни задължения, Б.2014

LW 405

ДАНЪЧНО ПРАВО

Лектор: Доц. д-р Красимир Мутафов

ОБЩА ЧАСТ

1. Обща характеристика на данъчното право. Предмет и метод на правно регулиране. Разграничение и съотношение между данъчното право и другите правни отрасли.

2. Източници на данъчното право. Обща характеристика. Видове източници. Съдебната практика като източник на данъчното право.

3. Понятие и правна характеристика на данъците. Принципи на данъчното облагане. Сравнение с други държавни вземания. Видове данъци. Данъчна политика. Данъчна политика на Европейския съюз в сферата на данъците.

4. Данъчни правни норми. Същност, структура и видове. Действие на данъчните правни норми по време, място и по отношение на лицата. Тълкуване на данъчните правни норми. Попълване на непълноти в данъчните закони.

5. Данъчни правоотношения. Обща характеристика. Структура и същност. Видове данъчни правоотношения. Юридически факти и фактически състави.

6. Субекти на данъчните правни отношения. Данъчна правосубектност. Субекти на данъчните задължения. Видове субекти. Основни права и задължения на данъчните субекти.

7. Основни понятия в данъчното право. Данъчен субект. Данъчно задължено лице. Обект на облагане. Облагаема основа. Данъчна ставка. Данъчна единица. Данъчни привилегии. Други понятия.

8. Приходна администрация. Структура, органи, компетентност и правомощия на органите по приходите. Актове издавани от органите по приходите.

9. Регистрация на данъчните субекти. Правно значение на регистрацията. Видове данъчна регистрация. Процедура по извършване на данъчна регистрация.

10. Усложнения в развитието на данъчните правоотношения във връзка със субектите им. Представителство. Правоприемство. Прехвърляне на данъчни задължения. Отговорност за чужд данъчен дълг. Солидарна отговорност на данъчно задължените лица. Други усложнения.

11. Усложнения в развитието на данъчните правоотношения във връзка с обекта. Изменение на фактическия състав. Заобикаляне на данъчния закон. Сделки между свързани лица. Симулация. Други усложнения.

12. Данъчни задължения. Модалитети при данъчните задължения. Изпълнение на задълженията. Видове изпълнение.

13. Доброволно изпълнение на данъчните задължения. Разсрочване и отсрочване на данъчните задължения. Производство по разсрочване и отсрочване.

14. Гаранции при изпълнение на данъчните задължения. Обезпечителни мерки. Привилегии.

15. Производство по налагане на обезпечителни мерки. Органи, компетентност и правомощия. Акт за налагане на обезпечителни мерки. Защита срещу налагането на обезпечителни мерки.

16. Данъчен процес. Обща характеристика. Източници. Принципи на данъчния процес. Участници, субекти и страни в процеса. Видове производства.

17. Данъчни декларации, видове. Задължение за подаване на данъчни декларации. Правомощия на органа по приходите във връзка с подаването на данъчни декларации. Корекции
18. Данъчен контрол. Обща характеристика, същност и значение. Органи, компетентност и правомощия. Данъчни ревизии и проверки.
19. Ревизионни актове. Издаване, обща характеристика. Условия за действителност. Особенности на ревизионните актове като вид индивидуални административни актове. Доказателства и доказателствени средства.
20. Обжалване на ревизионните актове по административен ред. Правомощия на горестоящия административен орган.
21. Обжалване на ревизионните актове по съдебен ред. Касационно обжалване.
22. Отмяна на влезли в сила решения по данъчни дела. Изменение на ревизионните актове.
23. Принудително изпълнение на данъчните задължения. Предпоставки за предприемане на действия по принудително изпълнение. Предмет и способности на принудителното изпълнение.
24. Производство по принудително изпълнение. Актове издавани от публичния изпълнител. Защита срещу принудителното изпълнение.
25. Други способности за погасяване на данъчните задължения. Амнистия. Опрощаване. Прихващане. Погасителна давност. Отписване.
26. Данъчни нарушения и наказания. Видове данъчни нарушения. Принудителни административни мерки.

СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

27. Правен режим на корпоративното подоходно облагане. Обща характеристика. Субекти и данъчно задължени лица. Обекти на облагане. Териториален обхват.
28. Корпоративен данък. Обща характеристика. Обект на облагане. Определяне на данъчния финансов резултат. Понятие за данъчна печалба и данъчна загуба. Субекти и данъчно задължени лица.
29. Данъчна основа. Правила за определяне на данъчната печалба и данъчната загуба. Пренасяне на данъчната загуба. Данъчна ставка.
30. Деклариране и внасяне на корпоративния данък. Авансови вноски. Срокове за внасяне. Данъчни облекчения. Преотстъпване на данъка.
31. Данък удържан при източника на дохода по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане. Обща характеристика. Обекти на облагане. Данъчна основа. Данъчно задължени лица. Деклариране и внасяне на данъка. Срокове.
32. Данък върху разходите по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане. Обща характеристика. Обект на облагане. Данъчна основа. Деклариране и внасяне на данъка. Срокове.
33. Алтернативни данъци по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане. Обща характеристика. Видове. Обекти на облагане. Данъчно задължени лица. Ред за определяне на данъчната основа. Деклариране и внасяне на алтернативните данъци по реда на ЗКПО.
34. Правен режим на данъците върху доходите на физическите лица. Обща характеристика. Данъчно задължени лица. Обект на облагане. Облагаеми и необлагаеми доходи.
35. Определяне на данъчната основа за доходи от трудови правоотношения, доходи от стопанска дейност като едноличен търговец, доходи от друга стопанска дейност, доходи от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество, доходи от прехвърляне на права или имущество, доходи от други източници и доходи от източник в България или чужбина, облагаеми с окончателен данък при източника.
36. Изчисляване и удържане на данъците върху доходите. Общ годишен доход. Облагаем годишен доход. Данъчна основа. Авансови вноски. Деклариране и внасяне на данъците.
37. Правен режим на данъка върху недвижимите имоти и данъка върху наследствата. Обща характеристика. Субекти. Обекти на облагане и данъчна оценка. Деклариране на имота. Размер на данъка. Внасяне на данъка.
38. Правен режим на данъка при придобиване на имущества по дарение и по възмезден начин. Обща характеристика. Субекти. Обект на облагане. Деклариране. Размер на данъка.

Освобождаване. Внасяне на данъка.

39. Правен режим на данъка върху превозните средства. Обща характеристика. Субекти. Обект на облагане. Деклариране. Освобождаване. Срокове за внасяне.

40. Патентен данък. Обща характеристика. Субекти. Обект на облагане. Деклариране. Внасяне. Преминаване от облагане с патентен данък към облагане по общия ред.

41. Правен режим на данъка върху добавената стойност. Обща характеристика. Субекти. Обект на облагане с данък добавена стойност. Стока, услуга. Доставка на услуга. Необлагаеми доставки.

42. Данъчна регистрация по реда на Закона за данък върху добавената стойност. Видове. Дерегистрация.

43. Вътреобщностна доставка и вътреобщностно придобиванена стоки. Същност, механизъм на облагане.

44. Механизъм на данъка върху добавената стойност. Начисляване на данъка. Данъчен кредит. Право на приспадане на данъчен кредит.

45. Данъчно облагане по реда на ЗДДС на доставки при условията на комисионен договор.

46. Специален режим на облагане на доставките на обща туристическа услуга.

47. Данъчно задължение по данък върху добавената стойност. Данъчен период. Данъчни ставки. Данък за внасяне. Данък за възстановяване. Документация и отчетност.

48. Правен режим на акцизите. Обща характеристика. Субекти. Лицензиране и регистрация. Обект на облагане. Данъчни ставки. Режим отложено плащане на акциз. Внасяне на данъка. Документация и отчетност.

49. Правен режим на данъка върху застрахователните премии. Обща характеристика, субекти и обект на облагане. Данъчна основа.

50. Международно двойно данъчно облагане. Способи за избягване на двойното данъчно облагане.

51. Международни спогодби за избягване на двойното данъчно облагане. Обща характеристика.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Стоянов, Ив. Данъчно право. Обща част и данъчен процес. С., 2012 г.
2. Заркова В. и кол. Новите процедури по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и примерни длъжностни характеристики. С., 2006 г.
3. Стоянов, И. Юридически факти в данъчното право, С. 2011
4. Стоянов И., Ст. Гешев, Данъчна система на България, С. 2010
5. Стоянов И., Механизъм на управление на публичните финанси, С. 2011
6. Ценова Л., Актуални правни аспекти на акцизите. Европейски измерения, С. 2010
7. Христовоз Хр., Данъчните нарушения, С. 2010
8. Мутафов К., Специални режими на облагане по реда на ЗДДС
9. Минкова Г. Данъчни задължения, С.2012.
10. Стоянов, И. Данъчно право и данъчен процес, С. 2015
11. Мутафов, К. Актове за установяване на данъчни задължения, Б.2014

